

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. II. An omnia objecta naturalia, ab anima Christi per scientiam infusam
supernaturalem, distinctè & in particulari cognita fuerint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

conversione non possit connaturaliter in ordine gratiæ intelligere; certum tamen est, & communiter à Theologis receptum, animam Christi Domini, ratione elevationis supra corpus, orta ex visione beatifica, & statim beatitudinis, quā gaudebat a primo instanti productionis, & unionis cum corpore, objecta supernaturalia sine conversione ad phantasmata connaturaliter intellexisse. Idem dicendum de cognitione naturali, quamvis in ista etiam usus fuerit conversione ad phantasmata, & speciebus ab illis abstractis, beneficio intellectus agentis; ne talis potentia esset in ipso otiosa & frustranea, ut disputatione sequenti patebit.

§. III.

Corollarium precedentis doctrine.

27. **E**X dictis colligitur, scientiam per se infusam, sive naturalem, sive supernaturalem, fuisse Christo inditam à primo instanti suæ conceptionis: Tum quia talis scientia data est Christo ratione unionis hypostaticæ: hanc autem à principio conceptionis habuit. Tum etiam, quia non fuit necessarium Christo, neque nobis utile, quod hac scientiâ aliquo tempore careret. Adde ad Hebræos 10. dici, quod *Christus ingrediens mundum* (id est naturam humanam induens) dixit, *hosiā & oblationem noluisse, corpus autem aptasti mihi &c. tunc dixi ecce venio.* At hæc cognoscere non potuit anima Christi, per scientiam acquiretam, à rebus ipsis acceptam, aut per species abstractas à phantasmatibus; quia potentia ejus exteriore, dum erat clausus in utero Virginis, non poterant ejusmodi species recipere: Ergo id cognovit tunc per scientiam infusam.

28. Dices, Anima Christi à principio suæ Incarnationis habuit actum visionis beatificæ: Ergo in eo instanti non potuit elicere actum scientiæ infusæ. Probatur Consequentia, implicat enim unam potentiam duas operationes simul elicere, ut sæpe docet S. Thomas.

Respondeo ex doctrina ejusdem S. Doctoris 1. p. quæst. 8. art. 7. ad 2. unam eandemque potentiam posse duas operationes, quarum una ad alteram referatur, eique aliquo modo subordinetur, simul exercere: sic enim voluntas simul & semel finem intendit, & media eligit; intellectus simul principia cognoscit, & conclusiones ex illis infert: scientia autem infusa animæ Christi, cognitioni beatificæ ad quam consequitur, quodammodo subordinatur; atque adeo actum utriusque in intellectu Christi simul esse non repugnat, sicut de cognitione matutina & vespertina Angelorum docent communiter Theologi cum D. Augustino.

ARTICULVS II.

An omnia objecta naturalia, ab anima Christi per scientiam infusam supernaturalem, distincte & in particulari cognita fuerint?

29. **A**rticulo precedenti ostensum est, duas scientias per se infusas in anima Christi fuisse, naturalem scilicet & supernaturalem; nunc essentiam scientiæ infusæ supernaturalis, quæ præcipue consideratur à Theologis, investigamus; & quia non potest melius alicujus scientiæ quidditas declarari, quàm ex objectis ad quæ termi-

natur, operæ pretium est, singula objecta ad quæ scientia infusa supernaturalis animæ Christi se extendit, declarare; & discutere, an & quomodo Christus per talem scientiam res naturales, entia supernaturalia creata, actus liberos hominum & Angelorum, futura contingentia, totam rerum possibilitatem collectionem, & denique mysterium Sanctissimæ Trinitatis extra verbum cognoverit: De primo dicemus in hoc articulo, de aliis in sequentibus.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & probatur.

Dico igitur: Christus per scientiam supernaturalem infusam, omnia objecta naturalia cognovit, non solum in communi, seu secundum rationes communes & genericas, vel específicas, sed etiam distincte, & in particulari, seu secundum propriam & distinctam cuiusque individui rationem.

Prima hujus pars conclusionis est contra Vazquem hic disp. 32. cap. 1. num. 5. ubi licet doceat fuisse objecta naturalia per scientiam per se infusam ab anima Christi cognita, loquitur tamen de scientia per se infusa naturali, per supernaturalem verò negat cognosci. Secunda verò est contra Scotum, Gabrielem, & Almainum, negantes animam Christi per scientiam inditam res naturales distincte & in particulari, seu secundum rationes individuales & numericas, cognovisse.

Probatur ergo prima pars contra Vazquem ratione D. Thomæ hic art. 1. ad hanc formam redacta. Decnit ut non solum potentia naturalis, sed etiam obedientialis animæ Christi ad actum reduceretur, ne maneret imperfecta, utpote relicta in potentia: Atqui anima Christi Domini erat in potentia obedientiali ad cognoscenda omnia objecta naturalia per scientiam supernaturalem infusam: Ergo tali scientiâ cognovit omnia entia naturalia. Major patet ex dictis articulo precedenti, Minor verò suadetur primò. Entitas materialis potest per actum spirituales attingi, & de facto terminat spirituales cognitionem, seu intellectualem: Ergo entitas naturalis terminare poterit cognitionem supernaturalem.

Secundò, Esto objectum non possit sui cognitionem excedere, excessu ordinis, quo circa nec entitas spiritalis materiali cognitione, nec supernaturalis naturali possunt cognosci, non tamen necessarium est quod ab illa non excedatur; unde finita entitas terminare potest infinitam cognitionem, & creata increatam: Ergo naturalitas objecti non impedit quin supernaturalem cognitionem in seipso terminare possit.

E Tertiò, Esto objectum naturale, sub ratione naturali objectiva, nequeat attingi per cognitionem supernaturalem, bene tamen sub ratione supernaturali objectiva: At in entibus naturalibus est habilis hæc ratio objectiva, ut ex dicendis constabit: Ergo entia naturalia supernaturalem cognitionem terminare possunt.

Potest etiam eadem pars aliâ ratione suaderi: Congruum enim fuit, ut anima Christi Domini altiori & perfectiori cognitione objecta naturalia cognosceret in seipsis, quàm cognoscuntur ab Angelis; nam sicut anima Christi ratione unionis ad Verbum perfectior sit naturâ angelicâ, ita perfectiorem debet habere scientiam: Sed si illa non cognosceret objecta naturalia supernaturali cognitione, sed tantum naturali, ea non cognosceret

Ffff iij

perfectiori, sed imperfectiori modo, quam Angeli; cognitio enim naturalis possibilis animæ Christi per species infusas, sive per species ex genere suo acquisitas, inferior est Angelorum cognitioni: Ergo anima Christi cognoscit res naturales in seipsis, supernaturali cognitione.

§2. Ex quo probatur secunda pars contra Scotum & Nominales: Angeli enim per scientiam inditam cognoscunt omnia objecta naturalia, non solum confusè & in communi, sed etiam distinctè & in particulari; secundum rationes unicuique proprias: Ergo & Christus per scientiam supernaturalem animæ suæ infusam. Antecedens docet expressè D. Thomas 1. p. quæst. 55. & 56. probatque ex eo quod species scientiæ infusæ Angelis, cum non sint acceptæ ab objectis, sed causatæ immediatè à Deo, ad exemplar divinæ essentiae, consideratæ secundum quod habet rationem speciei intelligibilis, repræsentant clarè & distinctè, sicut essentia divina, omnes res naturales, secundum proprias & individuales earum rationes. Consequentia verò probatur, Tum quia scientia Christi esset imperfectior angelicâ, si non distinctè sicut illa cognosceret res naturales secundum rationes ipsis proprias, sed tantum confusè & secundum rationes communes, ut contendunt Scotus & Nominales. Tum etiam, quia species quibus utitur scientia indita animæ Christi, æquè causantur immediatè à Deo, ad exemplar divinæ essentiae, ac species infusæ mentibus Angelorum: Ergo sicut propter hanc rationem Angelus cognoscit extra divinam essentiam omnia objecta naturalia, non solum secundum rationes communes, sed etiam secundum proprias: ita propter eandem rationem, anima Christi eodem modo cognoscet per scientiam infusam omnia illa objecta. Aliam rationem ad probandum hanc secundam partem, ex D. Thoma desumptam, in solutione objectionum adducemus.

§. II.

Solvuntur objectiones.

93. **O**bjicies primò contra primam partem conclusionis: Nulla scientia potest se extendere nisi ad ea quæ intra limites sui objecti continentur: Sed res naturales sub objecto scientiæ infusæ supernaturalis contineri nequeunt: Ergo nec ab ipsa attingi. Major patet, Minor probatur. Scientia cum specificetur à suo objecto, debet esse ejusdem ordinis cum illo, eique proportionari: Sed entia naturalia non sunt ejusdem ordinis cum scientia supernaturali, nec habent cum illa proportionem: Ergo sub ejus objecto non continentur.

34. **R**espondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad cujus probationem respondere possumus ex Alvare hic disp. 57. dupliciter. Primò quod scientia debet esse ejusdem ordinis cum objecto formali à quo habet specificari, non verò cum materialia à quo non specificatur: res autem naturales pertinent ad objectum materiale scientiæ supernaturalis infusæ animæ Christi, unde non oportet quod sint ejusdem ordinis cum illa, vel habeant cum ea proportionem.

35. **S**ecundò responderi potest, quod quando scientia alicujus rei est ei propria & adæquata, oportet quod sit ejusdem ordinis cum illa, eique proportionetur, secus verò si excedens sit & inadæquata, ut patet in scientia increata Dei, quæ transcendit totum ordinem naturæ, & tamen per eam

A attingit Deus perfectissimè res naturales. Constat etiam in scientia Angelorum, quæ in se est omnino immaterialis, & tamen res materiales attingit. Scientia autem supernaturalis infusa animæ Christi, non est propria & adæquata naturalibus rebus, attingit enim ipsas sub universali quadam ratione, etiam communi ad res supernaturales, nempe sub ratione claræ revelationis extra verbum; per quod differt à fide, cujus revelatio est obscura, & visione beatifica, quæ non extra verbum, sed in verbo, seu in essentia divina clarè visa, creaturas manifestat.

Addo, proportionem requisitam inter scientiam & objectum materiale illius, cujusmodi se habent res naturales ad scientiam inditam animæ Christi, non debere in eo consistere quod sint ejusdem ordinis, sed quod ipsum objectum non pertineat ad ordinem superiorem: unde licet scientia inferioris ordinis terminetur ad res inferiores, nec possit ad superiores se extendere, quia ejus perfectionem superant; scientia tamen superioris ordinis, non solum superiora, sed etiam inferiora sub objecto suo complexi potest; quia virtus quò superior, eo est universalior, & quia inferiora non excedunt virtutem superioris, & possunt nobiliori modo attingi: unde cum scientia supernaturalis infusa animæ Christi, sit ordinis superioris, potest sub objecto suo non solum res supernaturales, sed etiam naturales, comprehendere, attingendo illas nobiliori modo.

Objicies secundò contra secundam partem conclusionis: Scientia non est de singularibus, ut communiter dicunt Philosophi: Ergo scientia Christo infusa non se extendit ad res naturales cognoscendas in individuo & in particulari & secundum propriam & singularem cujusque individui rationem, sed eas in communi solum, & quoad rationes duntaxat genericas vel specificas, contemplatur.

Confirmatur: Per scientiam inditam illa solum cognoscit Christi anima, quorum cognitio perficit ejus intellectum, propter hanc enim solum rationem ponitur hæc scientia in Christo, ut intellectus ejus perficiatur quoad cognitionem rerum in proprio genere: Sed cognitio singularium, præsertim materialium, non perficit intellectum, ut docet S. Thomas 1. p. quæst. 12. art. 8. ad 4. Ergo scientia animæ Christi indita, ad ea non se extendit. Unde idem S. Doctor in 3. dist. 14. quæst. 1. art. 3. in corp. expressè docet, Christi animam non cognoscere in proprio genere, nec per consequens per scientiam inditam, gesta particularium hominum, quia ea non pertinent ad perfectionem intellectivæ partis.

Confirmatur ampliùs: Cum individua materialia ferè infinita sint, ad ea representanda intellectui Christi requirerentur infinitæ species intelligibiles, non enim in Christo sunt species universales plura per modum unius representantes, sicut sunt in Angelis: Sed inconveniens est ponere in intellectu infinitam illam multitudinem specierum quam non posset percurrere: Ergo & quod scientia sibi indita, ad omnia individua, etiam materialia, se extendat.

Ad objectionem respondetur, quod licet scientiæ naturales, seu procedentes ex lumine naturali primorum principiorum, non possint esse de singularibus, bene tamen scientia supernaturalis, seu procedens ex lumine certo & infallibili divinæ revelationis, quia singularia prout subsistant tali lumini, induunt eandem certitudinem & im-

mutabilitatem, ac naturæ universales; unde quia Theologia nititur lumini divinæ revelationis, virtualis saltem & mediata, & est radicaliter saltem & objectivè supernaturalis, ad singularia se extendit, eaque sub tali lumine contemplatur; ut in disputatione præcæmiali Theologiæ art. 1. in solutione objectionum declaravimus.

41. Ad primam confirmationem respondet S. Thomas hic art. 1. ad 3. quod *cognitio singularium non pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ secundum cognitionem speculativam; pertinet tamen ad perfectionem ejus secundum cognitionem practicam, quæ non perficitur absque cognitione singularium in quibus est operatio, ut dicitur in sexto Ethicorum: unde ad prudentiam requiritur memoria præteritorum, cognitio præsentium, & providentia futurorum, ut Tullius dicit in sua Rhetorica. Quia igitur Christus habuit plenitudinem prudentiæ secundum donum consilij, consequens est quod cognoverit omnia singularia præsentia, præterita, & futura. Ubi obiter advertendum est, quod licet hæc ratio S. Doctoris solum videatur ostendere, Christi animam cognoscere hujusmodi singularia per prudentiam, quæ est habitus distinctus à scientia infusa; si tamen rectè perpendatur, & radicibus penetretur, constabit ex illa rectè deduci Christi animam per scientiam infusam talia singularia cognoscere; nam per hanc scientiam Christus habet cognoscere omnia quorum cognitio quomodolibet pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ, & hoc propter maximam ejus universalitatem; unde si cognitio singularium pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ secundum cognitionem practicam, & requiritur ad prudentiam, dicendum est Christum per scientiam infusam illa cognoscere.*

42. Dices, Prudentia solum respicit agibilia, hoc est pertinentia ad actiones humanas, est enim recta ratio agibilium: Ergo hæc ratio D. Thomæ non probat Christum per scientiam inditam cognovisse alia singularia factibilia vel purè speculabilia, quæ ab arte, vel ab intellectu speculativo cognosci possunt.

Huic instantiæ optimè respondet Cajetanus hic art. 1. §. *Ad tertium dubium*: quod videlicet in Christi anima fuit plenitudo prudentiæ, non solum monasticæ, sed etiam politicæ, imò & regalis ac monarchicæ in ordine ad omnes creaturas in singulari; quia Christus secundum humanitatem, ratione unionis hypostaticæ cum Verbo, habuit dominium & potestatem in omnia creata, vel immediatè, vel quatenus aliquo modo ordinantur ad electorum salutem, ut colligitur ex illo Psalmi 8. *Omnia subiecisti sub pedibus ejus. Quem locum expendens Apostolus ad Hebræos 2. illamque explicans de Christo ut est homo, addit: In eo enim quod omnia ei subjecit, nihil dimisit non subiectum ei.* Unde ex eo quod singularium cognitio ad prudentiam requiritur, rectè infert S. Thomas, Christum cognovisse omnia singularia præsentia, præterita, & futura.

43. Ad locum verò ejusdem S. Doctoris, desumpti ex libro tertio sententiarum, respondetur D. Thomæ intelligendum esse de cognitione quæ habetur per scientiam speculativam vel naturalem; ita ut sensus verborum ipsius sit quod Christus non cognovit per scientiam inditam, quæ est speculativa, vel naturalis, gesta particularium hominum; hæc enim non pertinent ad scientiam speculativam, quia non perficiunt intellectum speculativum; neque ad scientiam naturalem etiam pra-

cticam, quia sunt libera; cum quo tamen stat quod ea scientia practica simul & speculativa cognoverit, ut necessitatio infertur ex doctrina quam ibidem idem S. Doctor tradit.

Ad secundam confirmationem nego quod ad hoc ut anima Christi per scientiam inditam omnia singularia cognoscat, requirantur infinitæ species, licet enim species intelligibiles quibus ea cognoscit, non sint tam universales ac Angelicæ, non sunt tamen tam particulares ac illæ quæ abstrahuntur à phantasmatibus: unde eadem species repræsentat clarè & distinctè naturam specificam & omnia individua ipsius, quod convenit speciebus Angelicis magis particularibus; & hoc quia sunt quædam similitudines derivatæ à divina essentia ut habet rationem speciei intelligibilis, ut in probatione secundæ partis nostræ conclusionis declaravimus.

ARTICULVS III.

Utrum anima Christi Domini, per scientiam supernaturalem infusam, entia seu dona supernaturalia creata, quidditativè, & comprehensivè cognoscat?

45. V T certum & indubitatum supponimus, hujusmodi entia, seu dona, ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam cognosci: hoc enim expressè docet S. Thomas hic art. 1. ubi solum Dei essentiam excipit ab objecto scientiæ supernaturalis infusæ, & ratione illius probatur. Nam omnia quæ per revelationem hominibus innotescunt, ab anima Christi per scientiam infusam supernaturalem cognoscuntur: Sed dona supernaturalia creata innotescunt per revelationem hominibus: Ergo anima Christi per scientiam supernaturalem infusam ea cognoscit. Solum ergo difficultas & controversia est inter Theologos, de modo quo illa cognoscit, & an ea quidditativè & comprehensivè cognoscit: Bannez enim 2. 2. quæst. 1. art. 1. dubio unico, ad tertium argumentum Cajetani, & Alvarez disp. 118. & 119. de auxiliis, docent entia creata supernaturalia, ut gratiam, fidem, charitatem, ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam non esse cognita, evidentia rei in seipsa, quæ est evidentia cognitionis quidditativæ, sed tantum evidentia testimonij divini, quæ est evidentia rei in attestante. Suarez verò hic disp. 27. sect. 1. asserit quod licet omnia entia supernaturalia quæ dicunt intrinsecam habitudinem ad Deum prout est in se, possint videri & quidditativè cognosci per hanc scientiam, non tamen comprehendi. Alij verò Theologi tam domestici quam extranei, cognitionem non solum quidditativam, sed etiam comprehensivam illorum entium, animæ Christi, ratione scientiæ supernaturalis infusæ, concedunt.

§. I.

Hæc sententia ut verior eligitur, & duplici conclusione stabilitur.

46. Dico primò: Christus per scientiam infusam supernaturalem cognoscit quidditativè omnia dona supernaturalia quæ de facto sunt producta.

Probatur conclusio ratione D. Thomæ hic art. 1. Per scientiam infusam supernaturalem fuit re-
data ad actum omnis potentia obedientialis quæ